

AVIZ

Aviz la proiectul de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Programului național pentru modernizarea sistemului de investigare și urmărire penală în domeniul corupției, criminalității organizate, fraudei financiare, spălării banilor și altor activități ilicite pentru anii 2026-2027

Guvernul a examinat proiectului de hotărâre a Parlamentului cu privire la aprobarea Programului național pentru modernizarea sistemului de investigare și urmărire penală în domeniul corupției, criminalității organizate, fraudei financiare, spălării banilor și altor activități ilicite pentru anii 2026-2027, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă nr. 211 din 17.06.2026, de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Inițiativa legislativă este înaintată în conformitate cu art. 73 din *Constituția Republicii Moldova* și art. 47 din *Regulamentul Parlamentului*, adoptat prin *Legea nr. 797/1996*.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei de fundamentare, scopul elaborării proiectului rezidă în necesitatea consolidării cadrului instituțional și operațional aferent sistemului de investigare și urmărire penală în domeniul combaterii corupției, criminalității organizate, fraudei financiare, spălării banilor și altor activități ilicite, în vederea asigurării implementării efective a modificărilor operate prin *Legea nr. 111/2026 pentru modificarea unor acte normative*, precum și a angajamentelor asumate în cadrul Agendei de reforme aferente Planului de creștere pentru Republica Moldova pentru anii 2025–2027, aprobate prin *Hotărârea Guvernului nr. 260/2025*.

În acest sens, proiectul urmărește aprobarea unui document de politici orientat spre modernizarea și eficientizarea sistemului de investigare și urmărire penală, delimitarea competențelor procesual-penale între organele de investigare, organele de urmărire penală și procuraturile specializate, consolidarea capacităților instituționale, umane și tehnice ale autorităților implicate, precum și instituirea unor mecanisme de coordonare, raportare și monitorizare a progresului în domeniul vizat.

Având în vedere cele expuse, Guvernul comunică susținerea proiectului de hotărâre a Parlamentului cu privire la aprobarea Programului național pentru modernizarea sistemului de investigare și urmărire penală în domeniul corupției, criminalității organizate, fraudei financiare, spălării banilor și altor activități ilicite pentru anii 2026-2027 (inițiativa legislativă nr. 211 din 17.06.2026), cu luarea în considerare a următoarelor observații și recomandări de îmbunătățire a proiectului.

Cu titlul general:

În urma examinării proiectului Programului și a Notei de fundamentare, se constată că documentul prezintă un caracter predominant operațional, orientat spre realizarea unor acțiuni prioritare într-un interval restrâns de timp. Analizat prin prisma elementelor de conținut prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică, documentul prezintă anumite particularități care îl diferențiază de categoria documentelor de politici publice reglementate de cadrul normativ menționat, în special în ceea ce privește fundamentarea resurselor necesare implementării și instituirea unui cadru de monitorizare și evaluare bazat pe indicatori de rezultat și de impact.

Concomitent, se relevă faptul că, domeniile vizate de proiect sunt reflectate în documente de politici publice aflate în vigoare, aprobate în cadrul sistemului național de planificare strategică, inclusiv Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024–2028 (Hotărârea Parlamentului nr. 442/2023), Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027 (Hotărârea Parlamentului nr. 342/2022) și Programul național de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2026–2030 (Hotărârea Guvernului nr. 654/2025). Totodată, în proces de elaborare se află Programul național privind prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și proliferării armelor de distrugere în masă pentru anii 2026–2030, care urmează a fi aprobat de Parlament, precum și Programul național antifraudă pentru anii 2026–2028, elaborat de Ministerul Finanțelor.

În acest context, proiectul examinat are rolul de a operaționaliza și accelera implementarea unor intervenții prioritare în domeniile respective.

Având în vedere conținutul documentului, termenul de implementare, caracterul concret al măsurilor propuse, precum și faptul că acestea derivă din angajamente asumate în cadrul Agendei de reforme și al procesului de integrare europeană, se apreciază că instrumentul propus corespunde, prin natură și finalitate, specificului unei foi de parcurs, destinată coordonării și realizării unor acțiuni prioritare pe termen scurt și mediu.

În vederea asigurării unei încadrări adecvate în arhitectura documentelor de planificare strategică și a reflectării corespunzătoare a naturii intervențiilor propuse, se recomandă redenumirea documentului în „Foaia de parcurs privind modernizarea sistemului de investigare și urmărire penală în domeniul corupției, criminalității organizate, fraudei financiare, spălării banilor și altor activități ilicite pentru anii 2026–2027”.

Prin urmare, pentru asigurarea coerenței cu cadrul normativ privind planificarea strategică și delimitarea clară a documentului de programele naționale de politici publice deja aprobate, se recomandă ajustarea și definitivarea proiectului potrivit propunerii expuse.

În cazul menținerii formei de Program național, proiectul urmează să fie racordat integral la cerințele aplicabile documentelor de politici publice prevăzute de Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, inclusiv sub

aspectul analizei situației, formulării obiectivelor generale și specifice, stabilirii indicatorilor de impact și de rezultat, estimării costurilor și instituirii mecanismului de monitorizare, evaluare și raportare.

În conformitate cu art. 54 și art. 55 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, terminologia utilizată în proiect trebuie să fie clară, univocă și corelată cu noțiunile consacrate de legislația în vigoare. În acest sens, se recomandă verificarea și, după caz, definirea sau substituirea termenilor utilizați, inclusiv a noțiunilor precum: „fraudă financiară”, „criminalitate financiară”, „spălare autonomă a banilor”, „corupție la nivel înalt”, „corupție la nivel mediu”, „cauze speciale”, „principiul de minimis”, „economie procedurală”, „jurisdicție operațională” și „infrafracțiuni financiare grave”.

Totodată, se recomandă excluderea sintagmei „organe ale MAI”, care nu este consacrată de cadrul normativ relevant, precum și evitarea utilizării neuniforme a noțiunilor „organe de investigare”, „autorități de investigare” și „echipe comune de investigare”, în măsura în care acestea nu sunt corelate expres cu terminologia utilizată de Codul de procedură penală și legislația privind cooperarea internațională în materie penală.

La proiectul hotărârii:

La art. 2, cuvintele „Entitățile publice” se propune de substituit cu textul „Autoritățile și instituțiile responsabile”, iar cuvântul „măsurile” de substituit cu cuvântul „acțiunile”.

Subsidiar, se propune completarea cu un articol nou cu următorul cuprins: „Finanțarea acțiunilor pentru implementarea Programului național pentru modernizarea sistemului de investigare și urmărire penală în domeniul corupției, criminalității organizate, fraudei financiare, spălării banilor și altor activități ilicite pentru anii 2026-2027 și a Planului de acțiuni aferent acestuia se efectuează din contul și în limita alocațiilor aprobate anual în bugetul autorităților și instituțiilor responsabile, pentru acest scop.”.

La Programul național:

Potrivit art. 24 alin. (2) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, la fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de politici se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative.

La capitolul 1 „Introducere”:

La pct. 2, expresia „pentru toate tipurile de infracțiuni” se va concretiza prin raportare la domeniile vizate de Program. În acest sens, se notează că formularea prenotată nu este corelată cu denumirea și obiectul Programului, care vizează domenii determinate, precum corupția, criminalitatea organizată, fraudă financiară, spălarea banilor și alte activități ilicite conexe. Prin urmare, textul se va ajusta pentru a evita interpretarea că Programul instituie măsuri aplicabile întregului sistem penal, indiferent de categoria infracțiunilor.

La pct. 4, trimiterea la „Tabel 3 de mai jos” se va revizui, având în vedere că în conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire.

Totodată, se va ține cont că tabelele trebuie să aibă un temei-cadru în textul actului și să se refere exclusiv la obiectul determinat prin norma de trimitere. Prin urmare, în toate cazurile similare, se va verifica existența normei de trimitere corespunzătoare.

La pct. 5, cuvintele „combaterea drogurilor ilicite” se vor substitui cu cuvintele „prevenirea și combaterea circulației ilegale a drogurilor”. În acest sens, se notează că legislația națională operează cu formulări referitoare la circulația ilegală, traficul ilicit ori alte activități ilegale aferente drogurilor. Prin urmare, textul se va adapta la terminologia utilizată în cadrul normativ național.

La pct. 9, formularea referitoare la „intensificarea investigațiilor, a urmăririi penale și a pronunțării hotărârilor judecătorești” se va reanaliza prin raportare la obiectul Programului. Se notează că Programul vizează modernizarea sistemului de investigare și urmărire penală, iar aspectele ce țin de etapa judecării cauzelor se vor reflecta cu respectarea competențelor instanțelor judecătorești și a principiului independenței judecătorului.

La pct. 15, în vederea respectării exigențelor de tehnică legislativă privind identificarea exactă a actelor normative la care se face trimitere, referința la „Legea” se va reda prin indicarea denumirii complete a acesteia. Observația dată este valabilă și pentru pct. 23.

La pct. 19, numerotarea elementelor structurale ale proiectului se va conforma dispozițiilor art. 52 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*.

Potrivit normei prenotate, pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar.

La capitolul 2 „Analiza situației”:

La compartimentul 2.1 „Analiza din perspectiva instituțională”:

Cu referire la nivelul 1 „Organele de investigare și structurile de culegere a informațiilor”, Subnivelul ii, urmează a fi modificată referința dintre paranteze din motivul caracterului eronat al formulării. Or, „Unitate de Informații Financiare” nu este denumirea Serviciului, dar reprezintă rolul pe care îl îndeplinește Serviciul la nivel național, din perspectiva corespunderii Republicii Moldova cu cerințele standardelor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, finanțării terorismului și proliferării armelor de distrugere în masă (Recomandarea 29 GAFI) și al îndeplinirii obligației de instituire la nivel național a unității de informații financiare. Denumirea completă a autorității este prevăzută de art. 18 din Legea nr. 308/2017.

Ținând cont de faptul că, la pct. 25 din Program se face referire la etapa prejudiciară a urmăririi penale, referința la competența de constatare de către Serviciu a încălcărilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului nu este relevantă, or, Legea nr. 75/2020 nu stabilește în sarcina Serviciului careva competențe de investigare în faza prejudiciară a urmăririi penale, a faptelor infracționale de corupție, fraudă cu fonduri europene, crimă organizată sau spălarea banilor, dar urmărește scopul de atragere la răspundere administrativă a entităților raportoare, a persoanelor cu funcții de conducere de rang superior, a persoanelor cu funcții de răspundere și angajații entităților raportoare pentru comiterea încălcărilor prevăzute de Legea nr. 75/2020, ce reprezintă neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a diferitor obligații stabilite de Legea nr. 308/2017.

Sub acest aspect, având în vedere atribuțiile și competențele funcționale ale Serviciului în cadrul ciclului procesual de investigare, în sens generic, a infracțiunilor de spălarea banilor, predicat sau finanțarea terorismului, urmează a fi reflectat la Subnivelul ii - Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, faptul că, până la inițierea procesului penal, Serviciul în calitate sa de unitate de informații financiare, în temeiul art. 19 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 308/2017, deține competența de efectuare a investigațiilor financiare, care constau în acțiuni de colectarea informației, analiza și verificarea tuturor relațiilor financiare și economice, precum și în verificarea clienților care pot fi legați de acțiuni de spălare a banilor, de infracțiunile predicat și de acțiunile de finanțare a terorismului, activități ce țin de identificarea, stabilirea sursei și urmărirea bunurilor utilizate, obținute din aceste infracțiuni, a fondurilor teroriștilor și a altor bunuri care sunt sau pot fi obiect al măsurilor asigurătorii și/sau al confiscării, precum și activități de investigare a dimensiunii rețelei criminale și a gradului de criminalitate aferente. Urmare a efectuării investigațiilor financiare și a constatării suspiciunilor cu privire la spălarea banilor, finanțarea terorismului sau alte infracțiuni predicat, Serviciul informează organele de drept competente și diseminează rezultatele investigațiilor financiare. La fel, în cazul întrunirii condițiilor stabilite de art. 33 din Legea nr. 308/2017, Serviciul dispune de competența exclusivă de a emite decizii de sistare a activităților, tranzacțiilor sau bunurilor suspecte de spălare a banilor, de infracțiuni predicat, de finanțare a terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masa, în afara unui proces penal inițiat.

Cu referire la nivelul 2, care identifică organele de constatare prevăzute la art. 273 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003:

Potrivit art. 273 alin. (1) lit. g) din Codul de procedură penală, în calitate de organe de constatare sunt și comandanții de nave și aeronave – pentru infracțiuni săvârșite pe acestea în timp ce navele și aeronavele pe care le comandă se află în afara porturilor și aeroporturilor.

În acest sens, remarcăm că, comandanții de nave și aeronave nu se subordonează ierarhic sau administrativ Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, aceștia fiind angajați privați ai companiilor comerciale aeriene sau navale.

Prin urmare, în virtutea calității de organ de constatare atribuit temporar comandanților de nave și aeronave (atât timp cât o persoană comite o infracțiune pe o navă/aeronavă înregistrată în Republica Moldova, dar aflată în afara infrastructurii aeroportuare/navale) și a responsabilității acestora, de a raporta din perspectiva respectării procedurilor de siguranță, inclusiv Autorității Aeronautice Civile sau Agenției Navale (pe lângă organele de drept), sintagma „Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale” urmează a se substitui cu sintagma „Autorității Aeronautice Civile sau Agenției Navale”, autorități administrative responsabile de monitorizarea și asigurarea implementării cadrului normativ special din domeniu, pentru activitatea de constatare a infracțiunilor desfășurată de comandanții de nave și aeronave.

Compartimentul 2.3 „Analiza opțiunilor de modernizare a sistemului”, se consideră că prevederile expuse în pct. 34 și 35 au caracter metodologic și de implementare și nu reprezintă o analiză a opțiunilor de modernizare a sistemului propriu-zisă, motiv din care se propune de a fi revizuite integral.

La capitolul 3 „Obiective generale și specifice”:

Cu referire la obiectivele specifice, se va reține că acestea constituie obiective operaționale, cu un domeniu de aplicare mai restrâns, elaborate în baza obiectivelor generale ale Programului și care trebuie să reflecte rezultate clar definite, formulate în conformitate cu criteriile SMART, respectiv să fie specifice, măsurabile, realizabile, relevante și încadrate în timp, inclusiv prin integrarea principiului egalității de gen.

Totodată, se constată lipsa unei corelări între obiectivele specifice și obiectivele generale din care acestea derivă, fapt ce afectează coerența internă și consistența cadrului de intervenție. În acest sens, se subliniază necesitatea respectării unei structuri ierarhice clare, în care fiecărui obiectiv general îi corespund obiective specifice derivate.

Astfel, structura obiectivelor se va ajusta potrivit următorului model:

„Obiectiv general 1

Obiectiv specific 1.1

Obiectiv specific 1.2

Obiectiv general 2

Obiectiv specific 2.1

Obiectiv specific 2.2”.

Această abordare asigură o relație directă de derivare și o corespondență clară între nivelul strategic și nivelul operațional, contribuind la asigurarea coerenței interne și a logicii intervenției în cadrul documentului de politici publice.

Adițional, este de menționat că la obiectivele generale pentru „Consolidarea capacităților instituționale, umane și tehnice ale instituțiilor cheie” din coloana „Definiții (ce se raportează)” în coloana „Sursa datelor” autorul a optat pentru mențiunile – „Statistici, rapoarte, documente de politici, numărul programelor de formare profesională etc.”, care sunt prea generale și insuficient de clare pentru a înțelege care vor fi aceste statistici, rapoarte și care e rolul documentelor de politici în furnizarea unor astfel de date.

Suplimentar, se menționează că unele relatări nu sunt specifice sistemului de drept a Republicii Moldova. Spre exemplu, la pct. 29, se declară că organele de constatare și organele de investigare exercită, în mare parte, funcții procedurale similare, fapt care nu se confirmă de prevederile legislației Republicii Moldova, unde sunt clar delimitate competențele pentru organul de constatare, de investigare și cel de urmărire penală. Complementar, comunicăm că potrivit art. 57 alin. (4) din Codul de procedură penală, în exercitarea atribuțiilor procesuale, ofițerul de urmărire penală decide, în mod independent, cu privire la orientarea urmăririi penale și efectuarea acțiunilor de urmărire penală, cu excepția cazurilor când legea prevede încuviințarea, autorizarea sau confirmarea acestora de către procuror ori, după caz, de către judecătorul de instrucție. Ofițerul de urmărire penală se supune prevederilor respectivului cod și indicațiilor scrise ale procurorului și ale conducătorului organului de urmărire penală. Orice imixtiune în activitatea ofițerului de urmărire penală este interzisă.

Concomitent, la pct. 48 și 50, propunem după sintagma „Ministerul Afacerilor Interne” de completat cu sintagma „Serviciul Fiscal de Stat”. Menționăm că, completările propuse vor acorda posibilitatea Serviciului Fiscal de Stat de stabilire și calificare a infracțiunii de spălare a banilor, în calitate de infracțiune conexă, în cadrul cauzelor penale de evaziune fiscală și/sau altor infracțiuni atribuite prin lege în competența de constatare a Organului de urmărire penală a Serviciului Fiscal de Stat.

La pct. 37, sintagma dintre paranteze care se referă la proceduri operaționale și practici instituționale, urmează a fi completată cu mecanisme clare de gestionare și prioritizare a cauzelor de spălarea banilor, cu precădere a celor ce vizează tipurile infracțiunile predicat cu risc înalt de spălarea banilor stabilite de Evaluarea națională a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național, a spălării banilor cu caracter transfrontalier, a spălării banilor de către sau prin utilizarea abuzivă a entităților juridice, a spălării banilor cu caracter deosebit de complex. La fel, urmează a fi menționate și procedurile operaționale care se referă la constituirea grupului de procurori și ofițeri de urmărire penală/grup de ofițeri de

urmărire penală/grup de ofițeri de investigații, etapa procesuală, temeiul juridic, tipul infracțiunii care necesită constituirea acestora, criterii obiective privind determinarea numărului de procurori și ofițeri de urmărire penală/ofițeri de investigație la constituirea acestor echipe de investigație, cât și mecanisme clare și admisibile în sensul legislației procesual-penale, de coordonare și supraveghere a activității acestor grupuri.

La pct. 38, cu referire la rezultatul așteptat, creșterea previzibilității instituționale și a răspunderii procedurale pentru deciziile-cheie adoptate în cauze, urmează a fi completat cu o propoziție distinctă care se referă la procedura de înregistrare și examinare de către organul de urmărire penală a diseminărilor Serviciului (rezultatelor investigațiilor financiare), în vederea determinării certe a modului de calificare procesuală a acestor analize financiare complexe și excluderea posibilității de înregistrare în Registrul cu privire la alte informații despre infracțiuni și incidente (R-2).

La pct. 40 și 56, lista categoriilor de persoane care sunt vizați de mecanisme de protecție, urmează a fi completată cu angajații Serviciului, reieșind din rolul acestora în identificarea suspiciunilor de spălarea banilor, infracțiuni predicat și finanțarea terorismului, competența acestora de realizare a investigațiilor financiare prin colectarea, coroborarea și analiza unui spectru larg de informații deținute de autorități și instituții naționale cât și de către unitățile de informații financiare membre a Grupului EGMONT, la fel ca și atribuția de sistare pe un termen de 30 de zile lucrătoare a activităților, tranzacțiilor sau bunurilor suspecte, înainte de inițierea procesului penal sau a pornirii urmăririi penale, care ar permite indisponibilizarea bunurilor infracționale și aplicarea sechestrului de către organul de urmărire penală.

Cu referire la pct. 41, care menționează îmbunătățirea calității probelor, urmează a fi completat cu prioritizarea și dispunerea obligatorie a investigațiilor financiare paralele în cazul infracțiunii de spălarea banilor incriminată în mod autonom, a infracțiunilor predicat cu risc înalt de spălarea banilor stabilite de Evaluarea națională a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național, a infracțiunilor de spălarea banilor cu caracter transfrontalier și a celor de o complexitate deosebită. Această diferențiere a tipurilor de cauze privind spălarea banilor urmează a fi efectuată și în raport cu celelalte rezultate așteptate, ținând cont de standardele internaționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, finanțării terorismului și proliferării armelor de distrugere în masă, cât și Metodologia privind evaluarea conformității tehnice și a eficacității sistemelor PSB/PFT/PFP (actualizată în decembrie 2025) în raport cu Rezultatul Imediat 7, ambele elaborate de către Grupul de Acțiune Financiară Internațională (în continuare – GAFI).

La pct. 49, cât și în conținutul întregului proiect, cuvântul „informații” urmează a fi înlocuit cu sintagma de „informații financiare” atunci când autorul se

referă la obiectul investigațiilor financiare realizate și cel al diseminărilor realizate de către Serviciu. La fel, urmează a fi reformulată a doua propoziție de la pct. 49, or, regula de diseminare a rezultatelor investigațiilor financiare realizate, este expusă în mod clar și univoc la art. 19 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 308/2017. În cazul în care va fi stabilită competența clară între diferite organe de urmărire penală, diferențiată după tipul infracțiunii, Serviciul va ține cont de prevederea normativă și va asigura aplicarea consecventă a acesteia.

Reieșind din faptul că, standardele internaționale elaborate de către GAFI fac o distincție clară între spălarea banilor comisă de către făptuitorul infracțiunii predicat (self-laundering), spălarea banilor comisă de către o persoană terță (third-party money laundering) și spălarea banilor în mod autonom (stand-alone money laundering), atunci când săvârșirea infracțiunii predicat nu trebuie demonstrată și nu constituie obiectul urmăririi penale, caracterul ilicit al bunurilor/veniturilor urmând a fi stabilit indirect din circumstanțe obiective, se impune clarificarea pe întreg conținutul Programului, categoria utilizată de „spălarea autonomă a banilor” și la care dintre cele două tipuri se referă (self-laundering/ stand-alone money laundering). Metodologia privind evaluarea conformității tehnice și a eficacității sistemelor PSB/PFT/PFP, elaborată de către GAFI (actualizată în decembrie 2025), la Rezultatul Imediat 7, analizează eficacitatea organelor de drept în urmărirea penală a tuturor tipurilor de spălarea banilor, autoritățile naționale urmând să demonstreze capacitate în investigarea și punerea sub învinuire a tuturor acestor tipuri de infracțiuni de spălarea banilor, fiind contrară standardelor menționate, acordarea priorității doar în raport cu spălarea banilor în mod autonom.

La fel, sintagma „informațiile privind tranzacția suspectă” de la pct. 49, urmează a fi înlocuită cu o altă sintagmă ce exprimă în mod coerent și deplin, atât volumul și întinderea activității de verificare a tranzacțiilor și activităților suspecte raportate de către entitățile raportoare, cât și tipul și volumul informațiilor de inteligență financiară diseminate, și anume, „rezultatele investigațiilor financiare”.

Cât privește expunerea de la pct. 50, din conținutul acesteia urmează a fi exclusă sintagma „analiza inițială efectuată de Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor a fost incompletă sau eronată”. Or, calificările respective atribuite rezultatelor investigațiilor financiare diseminate organelor de drept competente, sunt lipsite de argumente de ordin logico-juridic. *A priori*, investigațiile financiare nu pot fi incomplete sau eronate, reieșind din faptul că, Legea nr. 308/2017 nu reglementează și nu stabilește criteriile de „completitudine”, fie cele de „corectitudine” a acestora, iar organul de urmărire penală, în lipsa unei urmăririi penale pornite și a unor acțiuni de urmărire penală sau acțiuni speciale de investigații autorizate de judecătorul de instrucție, nu se poate expune la etapa de determinare a competenței referitor la veridicitatea informațiilor financiare analizate de Serviciu sau lipsa unor informații relevante ce ar constitui probe în proces penal

Aferent **capitolului 4 „Indicatori de monitorizare”**, acesta se va completa cu valori de referință, valori-țintă intermediare și finale, termene, surse de verificare și instituții responsabile pentru raportarea datelor. În lipsa acestor elemente, evaluarea progresului riscă să rămână una formală, iar implementarea Programului nu va putea fi apreciată obiectiv prin prisma rezultatelor planificate.

Totodată, indicatorii se vor formula astfel încât să poată fi raportați de autoritățile indicate ca responsabile și să nu includă rezultate care depind de activitatea exclusivă a instanțelor judecătorești. În acest sens, indicatorii ce vizează hotărâri judecătorești, condamnări sau alte soluții pronunțate în cauze concrete se vor reanaliza, pentru a nu crea aparența instituirii unor ținte asupra activității jurisdicționale.

Complementar, la pct. 61 sintagma „Totodată, Ministerul Finanțelor va asigura integrarea necesităților de finanțare în bugetul public național, inclusiv trasabilitatea fondurilor externe, cofinanțarea și planificarea costurilor recurente aferente sustenabilității.” urmează a fi exclusă, dat fiind faptul că prevederile date nu corespund atribuțiilor Ministerului Finanțelor stabilite de cadrul normativ în vigoare.

Astfel, în conformitate cu Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, Ministerul Finanțelor asigură coordonarea procesului bugetar și elaborarea documentelor bugetare, însă nu are atribuția de a asigura, în mod direct, trasabilitatea fondurilor externe, cofinanțarea și planificarea costurilor recurente aferente sustenabilității, acestea revenind autorităților și instituțiilor responsabile de implementarea Programului.

La compartimentul 4.3.5 Estimarea costurilor și la planul de acțiuni se va asigura respectarea exigențelor Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică. Respectiv, acestea urmează a fi ajustate prin specificarea resurselor financiare necesare pentru implementarea fiecărui obiectiv specific în parte, corelate cu programele/subprogramele bugetare, cu indicarea resurselor financiare planificate pentru perioada următoare, precum și costurile estimate pentru implementarea fiecărei acțiuni și indicarea resurselor disponibile în bugetele autorităților, a costurilor neacoperite, precum și a celor din asistența externă.

Prin urmare, compartimentul 4.3.5 Estimarea costurilor urmează a fi revizuit, iar tabelele la planul de acțiuni completate cu coloanele de rigoare.

Totodată, formularea la pct. 66 se propune a fi ajustată, pentru a fi în concordanță cu rolurile și responsabilitățile instituțiilor stabilite de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, potrivit căreia autoritățile și instituțiile publice sunt responsabile de estimarea, argumentarea și prezentarea necesităților de resurse bugetare în cadrul procesului de elaborare a Cadrului bugetar pe termen mediu și a proiectelor de buget, inclusiv pentru asigurarea sustenabilității măsurilor finanțate din surse externe.

Cu referire la pct. 66 este de menționat că, alocarea resurselor bugetare se realizează în cadrul procesului de planificare și aprobare bugetară, cu respectarea constrângerilor de resurse bugetare și a priorităților stabilite de Guvern. Estimarea costurilor totale aferente implementării Programului, în cuantum de aproximativ 15 milioane lei până la finele anului 2026 și circa 71 milioane lei pentru anul 2027, necesită a fi însoțită de calcule justificative repartizate pe obiective și acțiuni, pentru a evalua necesitățile de finanțare, prioritizarea acestora și sustenabilitatea bugetară.

La capitolul 5 „Riscuri de implementare”:

Tabelul nr. 2 „Riscuri” Riscul identificat „Bugetar: finanțare insuficientă sau nealiniată priorităților” se propune de substituit cu „Risc financiar - lipsa sau insuficiența resurselor financiare”.

Impactul potențial, se propune a fi expus în următoarea redacție: „Neimplementarea integrală a activităților planificate, amânarea termenelor de realizare și reducerea eficienței utilizării resurselor disponibile”.

Se propun următoarele măsuri de diminuare a riscului financiar: „estimarea și planificarea corectă a resurselor financiare necesare, urmărirea eficienței cheltuielilor, identificarea resurselor externe disponibile pentru a acoperi potențiala insuficiență de resurse financiare.”.

La Tabelul nr. 5, compartimentul S4 privind combaterea spălării banilor, obiectivul „Infrațiune autonomă vs. infrațiune conexă” la rubricile „Indicator”, „Sursa datelor” și „Responsabil” după sintagma „MAI”, propunem completarea cu sintagma „SFS”.

La capitolul 6 „Autorități și instituții responsabile”:

La pct. 85 se propune completarea după cuvântul „informații”, cu sintagma „rezultatele investigațiilor financiare”, iar după cuvântul „suspecte”, se propune completarea cu sintagma „raportate de către entitățile raportoare și alte informații recepționate în condițiile Legii nr. 308/2017”. La fel, sintagma „asigură feedback”, urmează a fi înlocuită cu o altă sintagmă ce expune în mod complet și corect etapele ciclului de gestionare a informațiilor de inteligență financiară, Serviciul urmând să primească de la organele de drept răspuns cu privire la rezultatele examinării investigațiilor financiare diseminate, modul de valorificare a măsurilor asiguratorii aplicate în condițiile Legii nr. 308/2017.

La capitolul 7 „Proceduri de raportare”:

Indicatorul „Alocații aprobate și gradul de implementare pe acțiuni; finanțare externă utilizată; cofinanțare; costuri recurente planificate.” a obiectivului general Buget și sustenabilitate urmează a fi reformulat, dat fiind faptul că în redacția actuală nu există o claritate ce urmează a fi raportat.

Totodată, se propune a fi exclus Ministerul Finanțelor din lista instituțiilor responsabile, dat fiind faptul că responsabilitatea raportării nivelului de executare a

alocațiilor aprobate revine în exclusivitate fiecărei instituții responsabile de implementarea acțiunilor.

La Tabelul nr. 4 „Obiective generale” Textul „G5 - Buget și sustenabilitate” se va substitui cu textul „OG.5 Asigurarea sustenabilității”, în conformitate cu capitolul „Obiective generale și specifice”.

La coloana „Definiție (ce se raportează)”, denumirea căreia se propune de substituit cu „Indicatori de monitorizare” sau „Indicatori de raportare”, inclusiv ca indicatori se propun: Alocatii bugetare aprobate pentru implementarea acțiunilor; Gradul de implementare a acțiunilor; Volumul finanțării externe utilizate; Nivelul cofinanțării asigurate; Costuri recurente planificate în cadrul procesului bugetar.

Adițional, la Nota de fundamentare se constată lipsa estimării costurilor, deși Programul implică cheltuieli financiare suplimentare. Prin urmare, se consideră necesară efectuarea unei analize a impactului multianual asupra bugetului public național, prin estimarea și prezentarea costurilor aferente pe fiecare an bugetar, în modul stabilit de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 și Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de reglementare nr. 574/2024.

La Tabelul nr. 5 compartimentul S2 este prevăzută instruirea procurorilor și judecătorilor în domeniul criminalității financiare, fără a delimita conținutul acestei noțiuni. Atragem atenția că „criminalitatea financiară” este o categorie generică, neconsacrată ca atare în Partea specială a Codului penal, susceptibilă să cuprindă infracțiuni din capitole diferite, cu obiecte juridice și metodologii de investigare distincte. Cu titlu exemplificativ, sfera ar putea include: art. 236, art. 237, art. 238, art. 239, art. 239¹, art. 239², art. 244, art. 244¹, art. 249, etc. din Codul penal.

Astfel, se propune completarea Programului cu o delimitare a sferei noțiunii de „criminalitate financiară” în scopul activităților de formare, prin trimitere expresă la articolele sau capitolele relevante din Codul penal.

O asemenea delimitare ar asigura previzibilitatea indicatorilor, ar permite raportarea corectă a modulelor/instruirilor și ar evita interpretările neuniforme la etapa monitorizării.

În lipsa unei delimitări, indicatorul „numărul modulelor și curriculelor aprobate privind criminalitatea financiară” devine imprecis, întrucât nu se poate stabili cu certitudine care activități de formare se încadrează în această categorie.

Indicatorul „numărul modulelor și curriculelor aprobate privind criminalitatea financiară; numărul sesiunilor desfășurate” trebuie raportat inclusiv la situația existentă deja în Planul modular de formare continuă a judecătorilor, procurorilor, inspectorilor-judecători și inspectorilor procurorilor pentru anul 2026 (aprobat prin Hotărârea Consiliului INJ nr. 22/1 din 28 noiembrie 2025).

În acest sens, precizăm că în Planul de formare continuă pentru anul 2026 problematica vizată este parțial acoperită, în special prin Modulul III – Infrațiuni economice, de corupție și conexe, care include, între altele:

- activitatea 3.1 – investigarea și judecarea infracțiunilor economice, în special evaziunea fiscală a persoanelor fizice și juridice, insolvabilitatea intenționată/fictivă;
- activitatea 3.4 – specificul investigării și judecării cauzelor penale privind spălarea banilor și îmbogățirea ilicită;
- activitatea 3.5 – recuperarea bunurilor infracționale, confiscarea specială și extinsă.

Corespunzător, la elaborarea planului de formare continuă pentru anul 2027, va fi completat acest modul cu activități noi de instruire propuse a fi realizate prin acest Program, sub condiția ca acesta să fie clar stabilit.

La rubrica „sursa datelor” aferentă acestui obiectiv este menționată, alături de rapoartele INJ, sintagma „după caz, statistici PG și ale instanțelor (agregat)”. Este de subliniat că, această sursă nu este clară în raport cu obiectul indicatorului.

Indicatorii de formare continuă (număr de module/curricula aprobate, număr de sesiuni, număr de beneficiari instruiți dezagregat, rezultate ale evaluărilor pre/post-instruire și feedbackul participanților) se verifică integral prin sursele proprii ale INJ: registrele de prezență (Lista de înregistrare a participanților), Sistemul informațional al INJ și chestionarele de evaluare. Aceste date nu necesită și nu pot fi confirmate prin statistici ale Procuraturii Generale sau ale instanțelor judecătorești.

Astfel, urmează a fi clarificată finalitatea sintagmei „statistici PG și ale instanțelor (agregat)”.

Dacă intenția autorilor este de a corela activitatea de formare cu rezultate la nivel de sistem (de exemplu, numărul de cauze de criminalitate financiară), atunci aceste statistici nu reprezintă o sursă de verificare a indicatorului de instruire al INJ, ci, un indicator de impact distinct, care excedă responsabilitatea INJ.

Prin urmare, se propune fie eliminarea acestei surse din dreptul indicatorului de formare al INJ, fie reamplasarea ei la un indicator de rezultat în sarcina Procuraturii Generale/a instanțelor de judecată.

Programul, de asemenea, prevede la același obiectiv, ca indicator colateral, „evoluția calității actelor procedurale și a hotărârilor în cauzele financiare”.

Astfel, se remarcă că INJ poate contribui la calitatea actelor și hotărârilor exclusiv prin prisma și în limitele activităților de formare, or, calitatea efectivă a actelor procedurale și a hotărârilor judecătorești depinde de factori multipli (independența profesională a magistratului, complexitatea cauzei, calitatea probatoriului, practica judiciară), care nu se află sub controlul INJ și nu pot fi imputate procesului de formare.

Eventuala măsurare a corelației dintre formare și calitatea actelor poate fi realizată doar în cadrul evaluărilor de tip Kirkpatrick (nivel 2 – învățare și, eventual, nivel 3 – transfer/comportament), pe bază de eșantion și cu metodologie dedicată (care încă nu există la această etapă), iar nu printr-un indicator cantitativ de rezultat.

Prin urmare, responsabilitatea pentru acest indicator nu poate reveni în exclusivitate INJ.

La compartimentul s4 se propune modificarea denumirii primului obiectiv în „Incriminarea diferitor modalități ale infracțiunii de spălarea banilor”, reieșind din faptul că, în varianta propusă de autor denumirea este identică cu denumirea celui de-al treilea obiectiv.

La fel, la rubrica – indicator, urmează a fi completată cu numărul cauzelor penale inițiate și în care au fost întocmite rechizitorii privind infracțiunea de spălarea banilor incriminată în mod autonom sau săvârșită de o persoană terță, infracțiunea de spălarea banilor cu caracter transfrontalier, spălarea banilor ca infracțiune deosebit de complexă și infracțiunea banilor incriminată în concurs cu infracțiunea predicat cu risc înalt de spălarea banilor.

Sursa datelor la primul obiectiv urmează a fi completată cu numărul procedurilor operaționale standard elaborate de Procuratura Generală și procuraturile specializate, cât și organul de urmărire penală, care să prevadă instrucțiuni clare privind urmărirea penală a tuturor modalităților juridice ale infracțiunii de spălarea banilor, recomandări privind modul de valorificare a informațiilor din cadrul investigațiilor financiare realizate și diseminate de către Serviciu, cât și tipul probelor ce urmează a fi administrate și repere temporale pentru administrarea acestora.

La obiectivul al treilea, indicatorul de performanță urmează a fi completat cu numărul cauzelor penale privind punerea sub învinuire pentru infracțiunea de spălarea banilor în mod autonom și spălarea banilor de către o terță persoană, cât și numărul cauzelor penale în care au fost întocmite rechizitorii iar cauza a fost expediată în instanță pentru examinare în fond.

La fel, un alt indicator propus se referă la numărul echipelor comune de investigații constituite în cadrul urmăririi penale, cât și numărul, valoarea monetară a sechestrelor aplicate de organul de urmărire penală în cadrul măsurilor asiguratorii dispuse de Serviciu, privind sistarea bunurilor, tranzacțiilor sau fondurilor suspecte, în vederea măsurării eficacității organelor de drept în valorificarea deciziilor de sistare emise de Serviciu.

La cel de-al patrulea obiectiv, se propune redenumirea indicatorului – starea interoperabilității, cu asigurarea accesului direct la resurse informaționale, tipul și volumul datelor accesibile în mod direct, iar între paranteze, urmează a fi reformulată enumerarea în „registre publice, numărul rapoartelor privind tranzacțiile și activitățile suspecte transmise de către entități raportoare, numărul rezultatelor

investigațiilor financiare diseminate către organul de drept competent”. Cu referire la numărul solicitărilor de date, urmează a fi specificat în mod univoc, expeditorul și destinatarul solicitărilor de informații.

La Planul de acțiuni pentru modernizarea sistemului de investigare și urmărire penală în domeniul combaterii corupției, criminalității organizate, fraudei financiare, spălării banilor și altor activități ilicite pentru anii 2026–2027:

Denumirea capitolului se va aduce în concordanță cu titlul Programului național.

Din cuprinsul coloanei autorității urmează a fi exclusă sintagma „(componenta de finanțare)”, dat fiind faptul că nu este clar ce reprezintă.

Textul „(iii) planificare bugetară multianuală (inclusiv utilizarea fondurilor externe și acoperirea costurilor recurente” se propune de substituit cu textul „(iii) planificare bugetară pe termen mediu (inclusiv utilizarea resurselor externe și planificarea costurilor recurente în cadrul procesului bugetar.).

Termenul de realizare a acțiunilor planificate „iunie 2026” se propune a fi revizuit, având în vedere că termenul indicat va fi depășit, iar procedura de promovare și aprobare a proiectului nu va permite realizarea acțiunilor în perioada stabilită.

Indicatorii de monitorizare prevăzuți în Planul de acțiuni urmează a fi revizuiți și aduși în concordanță cu indicatorii de rezultat și de monitorizare stabiliți în Program, pentru a asigura coerența cadrului de monitorizare și evaluare a implementării reformei.

Subsidiar, se propune completarea Planului de acțiuni cu două coloane suplimentare privind costul estimativ al acțiunilor și sursele de finanțare aferente, pentru a asigura o estimare clară a necesităților financiare și corelarea acestora cu procesul de planificare bugetară.

Cu referire la ***Pachetul 1 „Delimitarea competențelor, mecanisme de soluționare a conflictelor și fluxuri de transmitere a cauzelor”***:

La acțiunea nr. 1, textul se va reformula după cum urmează:

„Analiza necesității revizuirii cadrului normativ special și secundar relevant (de exemplu, activități speciale de investigații, statutul ofițerilor de investigație și de urmărire penală, acte privind interoperabilitatea și accesul la date) pentru implementarea noii arhitecturi instituționale”.

Corelativ, indicatorii vor avea următorul cuprins:

„1. Analiză efectuată; 2. Cadru normativ modificat, după caz”.

La acțiunea nr. 2, se constată că aceasta include două componente distincte: adoptarea actelor normative interinstituționale și elaborarea ghidului privind investigarea și urmărirea penală a faptelor de corupție. Având în vedere că acțiunea nr. 1 vizează inclusiv intervenții asupra cadrului normativ secundar, la acțiunea nr.

2 se va menține doar componenta privind elaborarea ghidului, pentru a evita dublarea obiectului de intervenție.

La acțiunea nr. 4, textul se va reformula, întrucât în redacția actuală descrie mai curând un rezultat/indicator decât o acțiune propriu-zisă. În acest sens, acțiunea se va reda după cum urmează:

„Efectuarea auditului anual de conformitate privind aplicarea limitelor de competență (dosare eșantion, cauze de tangență), cu recomandări obligatorii și plan de acțiuni de remediere”.

Totodată, cuvintele „plan de acțiuni remediale” se vor substitui cu cuvintele „plan de acțiuni de remediere”, pentru asigurarea unei terminologii clare și conforme practicii normative naționale.

Adițional, pentru indicatorul „Raport de audit emis; procentul recomandărilor implementate; reducerea neconformităților; tendințe pe tipuri de cauze” se recomandă ajustarea redacției sintagmei „reducerea neconformităților”, întrucât aceasta nu reprezintă o formulare specifică pentru indicatori de performanță. De asemenea, se propune revizuirea termenului de realizare, având în vedere că raportul de audit urmează a fi emis anterior, iar reducerea neconformităților necesită un interval de timp ulterior pentru implementarea recomandărilor. Totodată, expresia „tendințe pe tipuri de cauze” este insuficient de clară și necesită detalieri pentru a permite o înțelegere clară și o monitorizare adecvată a progresului.

De la ultima acțiune, se propune excluderea SPCSB din lista autorităților responsabile, ținând cont de faptul că, stabilirea competenței materiale la etapa de urmărire penală a infracțiunilor, depășește sfera de activitate a Serviciului.

Adițional, se propune introducerea unei măsuri menite să clarifice definiția „infracțiunilor financiare” — mai precis, care dintre infracțiunile prevăzute în Codul penal sau în alte legi trebuie considerate „infracțiuni financiare” și cum vor fi repartizate cazurile în funcție de competențele fiecărei instituții. Cu referire la ***Pachetul 2 „Consolidarea capacităților pentru aplicarea delimitării competențelor (proces, competențe, tehnologie)”***:

La acțiunea nr. 1, textul se va reformula, întrucât redacția actuală descrie mai curând un rezultat/indicator decât o intervenție concretă.

De asemenea, în vederea sporirii clarității, se vor reformula indicatorii „reducerea erorilor de clasificare”, „reducerea timpului de procesare”, „evaluarea periodică a implementării” (valabil și pentru indicatorii de la pachetul 6 „reducerea conflictelor de competență privind clasificarea spălării banilor; reducerea ciclurilor de retransmitere”).

Adițional, cu referire la desemnarea INJ printre instituțiile responsabile de această acțiune (alături de PG, PA, PCCOCS, CNA, MAI, SFS și SV), se va atrage atenția asupra unei incompatibilități cu cadrul legal de organizare și funcționare a INJ. Potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 152/2006 privind Institutul Național al

Justiției, INJ realizează formarea continuă a unei categorii limitativ enumerate de beneficiari, și anume: „[...] candidaților la funcțiile de judecător și de procuror, [...] a judecătorilor în funcție și a procurorilor în funcție, a grefierilor, a asistenților judiciari, a șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, a consultanților procurorului, a consilierilor de probațiune, a inspectorilor-judecători din cadrul Inspecției judiciare, a inspectorilor din cadrul Inspecției procurorilor, a avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat, precum și formarea inițială și continuă a altor persoane care activează în sectorul justiției, în cazurile prevăzute de legislație.”

Ofițerii de investigație și ofițerii de urmărire penală nu figurează în această enumerare și nici nu sunt încadrabili, nici în categoria „altor persoane care activează în sectorul justiției”, în lipsa unei prevederi legale exprese care să stabilească competența INJ de a-i forma.

În consecință, INJ nu poate include, în cadrul planului ordinar de formare finanțat din buget, activități de formare adresate nemijlocit acestor categorii.

Soluția compatibilă cu cadrul normativ în vigoare constă în organizarea unor activități de formare comună cu titlu extra-plan, în temeiul Regulamentului privind formarea profesională continuă (aprobat prin Hotărârea Consiliului INJ nr. 7/4 din 30 august 2017, cu modificările ulterioare):

1. pct. 18 din Regulament admite, cu titlu de excepție, desfășurarea unor activități extra-plan, inclusiv în baza unor amendamente legislative ori a oportunităților de participare a INJ la evenimente în cadrul programelor și proiectelor internaționale;

2. pct. 20 permite organizarea, în colaborare cu partenerii de dezvoltare, a unor școli tematice și activități de formare în afara INJ;

3. pct. 8 prevede că INJ organizează formarea continuă din fonduri bugetare, precum și din alte surse de finanțare neinterzise de lege, în temeiul cooperării cu partenerii de dezvoltare.

Pentru ca participarea ofițerilor de investigație și a ofițerilor de urmărire penală la programul comun de instruire să fie posibilă, se propune ca textul Pachetului 2 să fie reformulat astfel încât:

– componenta de formare destinată judecătorilor și procurorilor să fie realizată de INJ în cadrul planului de formare continuă;

– componenta destinată ofițerilor de investigație și ofițerilor de urmărire penală să fie realizată sub formă de activități comune extra-plan, organizate cu suportul partenerilor de dezvoltare, fiecare instituție de resort (PG, CNA, MAI, SFS, SV) asigurând delegarea propriului personal.

În absența uneia dintre aceste soluții, INJ nu va putea fi reținut, din punct de vedere legal, ca instituție responsabilă pentru formarea nemijlocită a ofițerilor de investigație și a ofițerilor de urmărire penală.

Cu referire la termenul „decembrie 2026” pentru aprobarea curriculumului și desfășurarea sesiunilor, se va ține cont că, potrivit pct. 9 din Regulament, planurile de formare continuă se aprobă anual de Consiliul INJ până la 30 noiembrie al anului anterior. Întrucât Planul modular pentru 2026 este deja aprobat (28 noiembrie 2025), introducerea unui curriculum nou comun sau a unor instruiți în cursul anului 2026 va putea fi realizată numai pe calea activităților extra-plan ori a planificării pentru perioada anului 2027.

La acțiunea nr. 3, cuvântul „concepție” se va substitui cu cuvântul „concept”, având în vedere că acțiunea vizează definirea unei soluții tehnice și funcționale pentru un sistem informațional. Totodată, indicatorul nr. 1 „Cadrul de protecție aprobat” se va substitui cu cuvintele „Cadrul normativ aprobat”.

Adițional, se propune înlocuirea măsurii de dezvoltare a unui sistem electronic de gestionare a dosarelor destinat exclusiv Procuraturii Generale cu „Dezvoltarea unui sistem electronic/digital unificat de gestionare a dosarelor”.

În cadrul denumirii ultimei acțiuni, lista categoriilor de persoane ce urmează să beneficieze de măsuri de protecție, urmează a fi completată cu angajații SPCSB - ofițeri de informații financiare, iar lista autorităților, completată cu acronimul Serviciului – SPCSB.

Cu referire la ***Pachetul 3 „Reorganizarea CNA, consolidarea ARBI și dezvoltarea capacităților la nivelul autorităților competente de depistare și transmitere a cauzelor de criminalitate financiară”***:

La acțiunea nr. 3, care vizează numirea directorului adjunct al Centrului Național Anticorupție responsabil de componenta de reformă privind combaterea criminalității financiare și recuperarea bunurilor infracționale, rubrica „Autorități” se va ajusta. În acest sens, se menționează că, potrivit art. 8 alin. (10) din *Legea nr. 1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție*, directorul este asistat de doi adjuncți, numiți în funcție de Parlament la propunerea directorului. Prin urmare, Parlamentul urmează a fi indicat în calitate de autoritate responsabilă principală, iar Centrul Național Anticorupție în calitate de coexecutor.

La acțiunea nr. 7 se propune completarea cu abrevierea „ICFS” după cuvântul „organele procuraturii” și prezentarea în următoarea redacție „Consolidarea capacității Serviciului Fiscal de Stat pentru depistarea timpurie și transmiterea cauzelor de fraudă fiscală și a altor infracțiuni financiare, prin instrumente de analiză a riscurilor, instruire specializată, proceduri interne de transmitere a cauzelor și desemnarea unor ofițeri de legătură pentru cooperarea cu CNA, organele procuraturii, ICFS și alte autorități competente”.

Totodată, în coloana „Acțiuni” se propune includerea abrevierii „ICFS”, în următoarea redacție „MF; SFS; PG; CNA, ICFS”.

Necesitatea acestei modificări reiese din cadrul legislativ modificat recent prin *Legea nr. 111/2026* pentru modificarea unor acte normative (fortificarea

mecanismelor de combatere a corupției, a criminalității financiare și criminalității organizate)

La acțiunea nr. 8, care vizează adoptarea programului național multianual pentru combaterea și prevenirea criminalității financiare, se vor păstra ca indicator doar cuvintele „Program adoptat”. Indicatorii „raport anual publicat”, „set de indicatori aprobat” și „date agregate interinstituționale” reprezintă componente sau rezultate aferente implementării programului, dar nu indicatori distincți ai acțiunii, motiv pentru care se vor exclude.

Cu referire la ***Pachetul 5 „Mandatul PCCOCS, cauze speciale, cooperare”***:

La acțiunea nr. 1, textul se va reformula, întrucât sunt utilizate mai multe noțiuni cu semnificație similară, precum „acte secundare”, „ghiduri” și „instrucțiuni interne”. În vederea asigurării clarității și conciziei formulării, se va utiliza o singură structură, și anume: „Aprobarea instrucțiunilor interne pentru procurori...”.

Totodată, Ministerul Justiției se va exclude din lista autorităților responsabile, întrucât elaborarea și aprobarea ghidurilor pentru procurori și a instrucțiunilor interne reprezintă atribuții ce țin de competența organelor Procuraturii. Ministerul Justiției nu dispune de competențe legale privind aprobarea unor asemenea acte interne.

Cu referire la ***Pachetul 6 „Diseminările SPCSB-UIF, spălarea autonomă a banilor și interoperabilitatea”***:

La acțiunea nr. 1, textul „cadru normativ secundar relevant, prin ghiduri interinstituționale și instrucțiuni interne” se va substitui cu cuvintele „instrucțiuni interne”, în vederea asigurării unei formulări clare și unitare.

Ținând cont de prevederile art. 20 alin. (1) pct. 2) lit. f) din Legea nr. 308/2017, care reglementează dreptul SPCSB și obligația corelativă a autorităților competente de a informa despre rezultatele examinării diseminărilor, se propune ca a doua acțiune, să fie completată cu acțiunea de instituire de către organele de drept, a unor proceduri operaționale specifice, prin care să informeze Serviciul despre soluțiile procesual-penale adoptate în condițiile art. 274 Cod de procedură penală.

De la indicatori de monitorizare a acestei acțiuni, urmează a fi exclus „procentul diseminărilor către autoritatea corectă”, având în vedere faptul că, potrivit Legii nr. 308/2017, Serviciul stabilește suspiciuni de spălarea banilor, pe când organului de urmărire penală îi revine competența exclusivă de stabilire a competenței materiale la exercitarea urmăririi penale, în funcție de bănuiala rezonabilă identificată privind comiterea unei infracțiuni, calificarea juridică a faptelor și încadrarea acestora în normele Codului penal.

Mai mult ca atât, încadrarea juridică a faptelor poate fi modificată pe parcursul urmăririi penale în funcție de mai mulți factori obiectivi, astfel că, aprecierea privind identificarea corectă sau incorectă a organului de drept, către care au fost diseminate

rezultatele investigațiilor financiare ale Serviciului, nu poate fi stabilită la etapa de până la inițierea procesului penal.

La fel, se propune excluderea „reducerea conflictelor” care reprezintă în sine un rezultat al realizării corecte și depline a indicatorului de monitorizare.

În continuare, acțiunea nr. 3, urmează a fi reformulați și clarificați următorii indicatori de monitorizare: „reducerea timpului de diseminare” și „numărul ciclurilor de feedback finalizate cu autoritățile destinate”, având în vedere faptul că, Programul nu conține în partea introductivă sau în compartimentul destinat analizei situației, nici o informație privind durata timpului (exactă sau medie) de realizare a investigațiilor financiare de către SPCSB, privind timpul dintre adoptarea unei soluții de către conducerea Serviciului și remiterea rezultatelor investigațiilor financiare către organul de drept competent, sau modul în care durata timpul menționat afectează celeritatea urmăririi penale în cauzele ce fac obiectul Programului, sau modul în care reducerea acestui timp, va contribui la o inițiere și desfășurare mai eficientă a urmăririi penale.

Cu referire la categoria de „cicluri de feedback”, lipsa unei definiri clare de către autor, va împiedica autoritățile desemnate responsabile de a îndeplini corect și complet acțiunile de implementare.

În cazul menținerii acestei acțiuni, se va propune introducerea unui sistem de feedback cu privire la rezultatele utilizării informațiilor furnizate către instituțiile competente. Implementarea acestei măsuri ar trebui evaluată pe baza datelor statistice privind: numărul de notificări de feedback primite, numărul de anchete penale finalizate cu succes, inițiate pe baza informațiilor furnizate (din numărul total de notificări trimise către instituțiile competente).

La acțiunea nr. 3, Ministerul Justiției se va exclude din rubrica „Autorități”. În acest sens, se menționează că atribuțiile Ministerului Justiției nu interferează cu responsabilitatea de asigurare a instruirilor specializate, or, instruirea actorilor din sectorul justiției este realizată în cadrul Institutului Național al Justiției, iar Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor prezintă propunerile corespunzătoare pentru Planul de formare.

La ultima acțiune, denumirea urmează a fi completată cu toate modalitățile de spălarea banilor, inclusiv spălarea banilor comisă de către o persoană terță (third-party money laundering) și spălarea banilor în mod autonom (stand-alone money laundering), cât și spălarea banilor în cauze deosebit de complexe, cauze de spălarea banilor cu caracter transfrontalier, cât și cauze de spălarea banilor prin utilizarea abuzivă a entităților juridice.

Având în vedere mențiunea de la pct. 22 din Program, care expune că „aspectele care țin de etapa judecătii și de etapa executării, inclusiv sistemul judecătoresc și sistemul de executare penală, nu intră în sfera de aplicare a prezentului Program”, se propune înlocuirea sintagmei „creșterea confiscărilor”, cu

o altă sintagmă ce intră în sfera de competență a autorităților responsabile menționate, și anume, „creșterea valorii totale a bunurilor sechestrate în cauze privind spălarea banilor în diferite modalități normative”.

Cu referire la indicatorii de monitorizare de la această acțiune, urmează a fi clarificat sensul și sfera de aplicare a următoarelor noțiuni: „durata medie”, „sesiuni de instruire”. La ***Pachetul 7, Cadrul strategic național antifraudă și sistemul informațional; OLAF***:

Se propune reformularea și prezentarea în următoarea redacție:

Pachetul 7 (S2; G5) Cadrul strategic național antifraudă și sistemul informațional; OLAF			
Adoptarea cadrului strategic multianual pentru sectorul de combatere a fraudei (alinie la UE/OLAF).	Cadrul strategic adoptat (Programul național antifraudă).	Iulie 2026	MF; ICFS; Guvernul, în comun cu CNA
Standardizarea mecanismelor de detectare, raportare, precum și derularea unor proiecte-pilot în cadrul autorităților care gestionează fondurile UE.	Procedurile operaționale standard aprobate.	Decembrie 2026	MF; ICFS; Guvernul
	Pilotare realizată; numărul sesiunilor de instruire; raport de pilotare elaborat.	Decembrie 2027	MF; ICFS; Guvernul
Fortificarea capacității instituționale și operaționale ale ICFS, în calitate de unitate antifraudă și punct național de contact pentru cooperarea cu OLAF, cu aprobarea concomitentă a procedurilor interinstituționale	Proceduri interinstituționale aprobate; numărul personalului instruit; numărul de unități suplinite.	Decembrie 2026	MF; ICFS; CNA; PG; Guvernul
	Numărul transmițitorilor de cazuri și al acțiunilor de coordonare sprijinite; numărul de unități suplinite; pachetul	Decembrie 2027	MF; ICFS; Guvernul

de transmitere a cazurilor, prin consolidarea structurii funcționale ale subdiviziunii responsabile de protecția intereselor financiare ale statului și partenerilor externi de dezvoltare împotriva fraudei, procurarea pachetului minim de instrumente IT cu asigurarea instruirii necesare întru sporirea nivelului de specializare al personalului implicat în dezvoltarea analizei riscurilor de fraudă.	minim IT și analitic procurat; numărul inspectorilor instruiți pe componenta IT și analitică achiziționată.		
Dezvoltarea și operaționalizarea sistemului informațional automatizat de monitorizare antifraudă (în două etape).	Concept aprobat	Iunie 2026	ICFS; MF; Guvernul
	Sistem operațional; numărul cazurilor și neregulilor incluse în SIA la data raportării; numărul de rapoarte generate automat.	Decembrie 2027	

Prin urmare, ajustarea pachetului 7, Acțiunile 1 și 2 este determinat direct de angajamentele asumate de ICFS întru executarea reformelor din Agenda de reforme aferente Planului de creștere al Republicii Moldova pentru perioada 2025-2027 și anume Domeniul de politici 3: „Guvernanța economică” Subdomeniul 3.1: „Managementul finanțelor publice”, Reforma: „Măsuri antifraudă și protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene” și anume măsurile 3.7.19, iar acțiunea 4 este generată de măsurile 3.7.20.

Totodată, acțiunea 3 pune în aplicare angajamentele asumate de ICFS în cadrul procesului de screening pe Capitolul 32: „Control Financiar și Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025-2029”.

Suplimentar, pe tot textul, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 938/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului Control Financiar de Stat, se propune modificarea sintagmei „Inspectoratul de Stat pentru Control Financiar – ISCF” cu sintagma „Inspectoratul Control Financiar de Stat – ICFS”.